

ոճերով՝ որոնք լեզուին հեղինակները շատ տեղ կը բանեցընեն, նոյն կանոնը տա-
ղաչափութեան համար ալ իմանալու է, ու հին քերթողներուն ոտանաւորի մէջ
ստէպ բանեցուցած կերպին հետեւելու:

Աս ամեն ըսածներէս բնականաբար կը հետեւի՝ որ քերթուած մը աղէկ
կարդալու համար՝ կարդացողն ալ պէտք է դիտնայ ոտանաւորին կանոնները, որ-
պէս զի ըստ այնմ՝ կարդայ, ու չաւրէ վարպետութեամբ շինուած ոտանաւորները,
սըղելու տեղերը ը չիդնէ, ը դնելու տեղը չի սըղէ, հանգիստ տալու տեղերը՝ քիչ
մը կանկ առնէ, և ուր որ պէտք չէ՝ հոն ձայնը չիկըտրէ, երկընցընելու բառերը շուտ
չանցնի, ու գլորտըկելով կարդալու անդամները՝ ծանր չարտասանէ: Աս պատճա-
ռաւ է որ կարդացողաց դիւրութեան համար՝ խել մը տարիէ՝ ի վեր սկսանք ոտա-
նաւոր գրուածոց մէջ ներգործութեամբ աւելցընել ը տառը՝ ուր որ պէտք է հնչել,
որպէս զի կարդացողը չիտարակուսի:

Հ. ԵՐՈՒԱՐԴ ՀԻՒՐԾ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂՔ Ի ԶՈՒԻՑՑԵՐԻ

Եւրոպացի հետաքնին ուղևորաց ո-
մանք ՚ի Հայաստան պտըտելով և տես-
նելով զմերազգիս, Զուիցցերեաց նմանե-
ցուցեր են, Հելուետք Ասիոյ կոչելով
զՀայս. չգիտեմ՝ աւելի երկու աշխար-
հաց երկրաբանական նմանութեամբ՝
թէ անոնց բնակչացն: Վասն զի Հայա-
ստան և Հելուետիա շատ բնական նը-
մանութիւններ ունին իրենց լեռնե-
րով, լճերով և բարձրաւանդակօք. եր-
կրին նմանութիւնն հարկաւ իմն և թո-
ղովրդեան բնաւորութեան նմանութիւն
մ՝ ալ կը բերէ. և զայս կը նշմարեն ան-
շուշտ յիշեալ ուղևորքն Եւրոպացիք. և
որ շատ աւելի զգալի պիտի ըլլար՝ եթէ
երկու աշխարհներն ալ նոյն քաղաքա-
կանութեան վիճակն ունենային: Եթէ
(չըսենք որ Հելուետիա Հայաստանի մէ-
ջը և եզերքը բնակող ազգերն ունենար),
Հայաստան Հելուետիոյ շրջաբնակ ազ-
գերն ունենար իրեն սահմանակից,
Գերմանացի, Աւստրիացի, Իտալացի
և Փռանկ, ո՞րքան տարբեր պիտի ըլլար
իր բարոյական և քաղաքական երևոյթն.
Գուցէ այն ատեն ոչ միայն աւելի նման
գտուէր Հելուետիոյ, այլ և գերազանց:
Այլ եթէ այսօր շատ ստորև քան զսա՝

իր ուսումնասէր որդւոց խումբ մը կը
դրկէ հոս ՚ի Զուիցցերի, կըրնանք գոնէ
մխիթարուիլ անցելոյն յիշատակաւ,
որ Հայաստան բարգաւաճ և կիրթ տէ-
րութիւն և ազգ մ՝ ունէր՝ մինչդեռ Հե-
լուետիա արթընցած ալ չէր ՚ի բարբա-
րոս ըսուած կենաց:

Մեր ազգին նշանաւոր յատկութեանց
մէկն ալ եղած է, նմանիլ կամ յարմա-
րիլ օտարաց՝ առանց կորուսանելու իր
սեփական կնիքը. իր աշխարհասփիռ
գաղթականութիւնն ալ այս բանիս գըլ-
խաւոր պատճառ մ'է. ասով՝ կըրնայ ոչ
միայն Զուիցցերեաց նմանիլ, այլ և այ-
լոց, ինչպէս ուրիշ ոմանք ալ նմանցուցեր
են, սկսեալ ՚ի Ժամանակէ Խաչակրաց,
յԺԲ դարէ. յորում Փռանկը՝ կը գըտ-
նէին զՀայս՝ իրենց նման կամ նմանող,
Ասորւոց և կիւլիկիոյ սահմաններուն
վրայ բնակակից և գործակից ըլլալով:
— Իտալացիք՝ իրենց հետ յարում մը
կը տեսնէին ՚ի Հայս, ասոնց թէ եկեղե-
ցական թէ քաղաքական կամ վաճա-
ռական գաղթականեր տեսնելով իրենց
ծովեզերեայ և երբեմն և մէջերկրեայ
քաղաքներուն մէջ. — Գերմանացիք
(ԺԲ-ԺԳ դարուց) կ'ըսեն թէ Հայք մաս-
նաւոր սիրելութիւն մ' ունին իրենց
հետ, իբրև հին ազգակցաց, ինչուան
ոմանք նոյնալեզու ալ կ'ըսեն և գրեթէ

գրեթէ իրարու խօսածը կը հասկընա-
յին (!) : Որչափ ալ չափազանց էր ա-
նոնց կարծիքն կամ երևակայութիւնն,
արդի ժամանակս կերպով մը կը ճշ-
մարտէ թէ ոչ մեծ սիրելութիւն՝ այլ
մեծ յարաբերութիւն մը, ուսումնա-
կան : — Վերջի տասնեակ տարիներուս
և քիչ մ'ալ առաջ՝ մասնաւոր բերումն
կ'երևի 'ի մերազնեայս, մանաւանդ 'ի
Ռուսաց բաժնի Հայս, զրկելու և
կամ զրկուելու 'ի վարժարանս ուսմանց
Գերմանական ազգաց և տէրութեանց,
ինչպէս որ Օսմանեան բաժնէն ալ՝ ա-
ւելի 'ի փռանկաստան և ուրիշ արև-
մտեան Եւրոպիոյ կողմերը կ'երթան :
Այս երկու կողմանց միջոց է Հելուետիա,
իրեւ երեք լեզուի և երեք արեան խառ-
նուրդն, Գերմանաց, փռանկաց և ի-
տալաց . ուր կու գան հիմայ՝ ուրիշ ազ-
գերէ զատ՝ և Հայք երկու բաժնից ալ,
այլ միշտ աւելի 'ի Ռուսաց, զանազան
ուսմանց վարժելու, յայլևայլ քաղաքս
աշխարհին . ինչպէս 'ի Ճինեւռա, Լո-
զաննա, Նէօշադէլ, և ամենէն աւելի 'ի
Ցիւրիկ :

Այս ետքի մեծ և գեղեցիկ քաղքիս
մէջ գտուին հիմայ քսանէն աւելի պա-
տանիք և երիտասարդք վարժողք, եր-
կու կամ երեք ալ օրիորդք, ինչպէս են
Հ. և Կ. Թուրմանեան քորք, որք 'ի Հա-
մալսարանին բժշկութիւն կը սովորին :
Իսկ Պարոնայքն, իրենց հայրենիքն և
ուսմունքն են .

ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ, ՂՐԻՄԵՑԻ
Ռ. ՄԷՀՐԱՊԵԱՆ, ՏՓՂԻՍԵՑԻ
Ա. ՇԱՏԻՆԵԱՆ, ՏՓՂԻՍԵՑԻ
Կ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ, ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԵՑԻ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԴԵԼՓԵԱՆ, ԱՐԱԲԵՐՑԻ
Խ. ԽՐԻՄԵԱՆ, ՎԱՆԵՑԻ
Յ. ՄԱՏԱԹԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՐՑԻ
Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ, ՂԱԶԱԹԵՑԻ

Գ. ԱՐՈՒԼԵԱՆ, ՏՓՂԻՍԵՑԻ
Ս. ՍՈՂԻԿԵԱՆ, ԽԱՐԲԵՐԴՑԻ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՔԷԼԵԱՆ, ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԵՑԻ

Իսկ հետևեալ Պարոնայք կը սովորին
սկզբնական գիտութիւններ և գերման.
լեզու . յետ որոյ զանազան բարձրագոյն
ուսմանց պիտի պարապին, ինչպէս՝
Երկրագործութիւն, Մեքենագործու-
թիւն, Բնագիտութիւն, Արուեստք,
Վաճառականութիւն .

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԵՑԻ
Ա. ԹԱՄԱՆԵԱՆ, ԵԿԱՏԵՐԻՆՈՏԱՐՑԻ
Ն. ՄԱՏԱԹԵԱՆ, ԱՄԱՍԻԱՑԻ
Ա. ԹՕՍՈՒՆԵԱՆ, ՂՐԻՄԵՑԻ
Յ. ԶԱՄԱԹԵԱՆ, ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԵՑԻ
Կ. ԽՈՃԱՅԵԱՆ, ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԵՑԻ
Ա. ԽՕՃԱՅԵԱՆ, (Եղբայր Վերնոյն)

Յառաջեցին քան զասոնք՝ Յ. Արե-
շեան Տիդիսեցի . որ տարրաբանութիւն
սովորելով 'ի Բազմարուեստեան վար-
ժարանին՝ անցեալ տարի վարժապե-
տութեան վկայագիր առաւ և գործով
ալ կատարէ զնոյն 'ի Համալսարանին,
արժանաւոր գովութեամբ և թոշակաւ :
— Փ. Վարդանեան, որ Լիբսիոյ Հա-
մալսարանին մէջ Իմաստասիրութիւն և
Մանկավարժութիւն սովորած է, 'ի Ցիւ-
րիկ ալ թէ սովորելու թէ սովորեցընելու
կը պարապի :

Ի Նէօշադէլ վարժող Պարոնայք են,
Յ. և Ե. Ծամնեան եղբարք Կ. Պօլսե-
ցիք՝ 'ի Դեղագործութիւն . և Զարեհ
Շիշմանեան՝ 'ի Վաճառականութիւն :
Մէկալ քաղաքաց ուսանողք ծանօթ
չեն մեզի՝ անուամբ և թուով . այլ ոչ
այնքան հիմայ ծանօթութեան կը փա-
փագիմք՝ որչափ ատենօք ուսմունքնին
կատարելով արդեամբք՝ անուանի ըլ-
լալնուն, թէ 'ի Հելուետիա՝ ուր կ'ու-
սանին, և թէ 'ի հայրենին Հայս՝ որոյ
համար կ'ուսանին :